

**REPUBLIKA SRPSKA
OPŠTINA KOZARSKA DUBICA**

STRATEŠKI PLAN RAZVOJA

OPŠTINE KOZARSKA DUBICA ZA PERIOD 2006. – 2010. godine

Maj, 2006.godine

SADRŽAJ

U V O D

I ANALIZA STANJA

1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PRIRODNI RESURSI
2. STANOVNIŠTVO I TRŽIŠTE RADA
3. ANALIZA EKONOMSKOG STANJA

- 1.1. Industrija
- 1.2. Poljoprivreda
- 1.3. Privatno preduzetništvo
- 1.4. Turizam

4. BUDŽET OPŠTINE
5. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA
6. ZDRAVSTVO
7. SOCIJALNA ZAŠTITA
8. OBRAZOVANJE
9. KULTURA I SPORT
10. LOKALNA UPRAVA

II SWOT ANALIZA

III VIZIJA OPŠTINE KOZARSKA DUBICA

IV STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZA PERIOD 2006. - 2010.GOD.

V PROVOĐENJE I KONTROLA PROVOĐENJA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA

VI ZAKLJUČAK

U V O D

Strateški plan razvoja opštine Kozarska Dubica za period 2006-2010. godine je dokument kojim će se odrediti pravci i prioriteti razvoja opštine u narednom planskom periodu.

Predloženim strateškim pravcima razvoja prethodila je sveobuhvatna analiza postojećeg stanja koja je ukazala na sve slabosti i ograničenja u dosadašnjem razvoju, ali i dala optimističniju sliku mogućnosti i potencijala kojima raspolaže opština Kozarska Dubica. U toku izrade Strateškog plana razvoja korišteni su zvanični podaci nadležnih institucija, stručna pomoć saradnika OSCE-a, razmjenjivana iskustva i kordinisan rad sa opštinama u okruženju.

Strateški plan razvoja opštine za planirani period je komplementaran sa planovima razvoja Republike i regije.

Tokom priprema za izradu Strateškog plana razvoja organizovano je nekoliko okruglih stolova sa značajnim temama uz učešće najodgovornijih ljudi iz određenih oblasti, institucija i nevladinog sektora.

Provedena anketa dala je odgovor građana na pitanja prioritenih pravaca razvoja, a po njihovom mišljenju najvažniji prioritet je privredni razvoj i oporavak, odnosno otvaranje novih radnih mjesta.

Putem medijske kampanje uz pomoć radio televizije i novina praćen je proces izrade Strateškog plana razvoja.

Čitav tok izrade Strateškog plana razvoja opštine organizovali su Komisija za planiranje opštinskog razvoja, njena upravna i radna grupa.

I ANALIZA STANJA

1. Geografski položaj i prirodni resursi

Opština Kozarska Dubica smještena je na sjeverozapadu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine između rijeka Une i Save prema Republici Hrvatskoj i planina Kozare i Prosare na južnoj strani.

Sa susjednim opštinama Gradiškom, Prijedorom, Kostajnicom i Novim Gradom povezana je magistralnim i regionalnim putevima, a sa Republikom Hrvatskom sa dva granična prelaza - u gradu Kozarskoj Dubici i graničnim prelazom u Donjoj Gradini koji je od auto puta Beograd - Zagreb udaljen svega 10-ak kilometara.

Reljef opštine je brdsko-planinski u sjeverozapadnom dijelu, a ravničarski u jugoistočnom dijelu Opštine.

Klima je umjereno kontinentalna sa dugim periodima sunčanog vremena, ali i dovoljnim količinama padavina što je dobar preduslov za razvoj svih vrsta poljoprivredne proizvodnje. Od ukupne površine od 49.900 ha šumom je pokriveno 15.691 ha ili 31,50%, a poljoprivrednim zemljištem 31.481 ha ili 63%.

Neplodno zemljište zauzima 2.728 ha ili 5,50%.

Rijeke Una i Sava, blizina planine Kozare, Manastir Moštanica, Banja Mlječanica, Spomen područje Donja Gradina kao i ostala kulturno istorijska odredišta predstavljaju izuzetnu šansu za razvoj svih vrsta turizma na području opštine.

Veliki broj privatnih preduzeća, dio akcionarskih društava koja su završila vlasničku transformaciju, veliki broj trgovačkih, ugostiteljskih i zanatskih radnji ukazuju na prisustvo preduzetničkog duha što je osnovni preduslov uspješnog razvoja.

2. STANOVNIŠTVO I TRŽIŠTE RADA

Opština Kozarska Dubica je 1991.godine imala 31.577 stanovnika.

Procjenjuje se da i danas opština ima isti broj stanovnika tako da su ratne migracije imale uticaj samo na nacionalnu strukturu stanovništva.

Prema podacima nadležnih institucija na području opštine radi preko 320 registrovanih pravnih subjekata i preko 600 fizičkih lica registrovanih za obavljanje djelatnosti u kojima je zaposleno više od 5000 radnika. Od ovog broja gotovo je 1/3 zaposlena u državnim preduzećima i ustanovama.

Privredni ambijent karakteriše i prisustvo sive ekonomije, neprijavlivanje zaposlenih radnika, kao i niska i neredovna primanja.

Na Zavodu za zapošljavanje krajem septembra 2005.godine prijavljeno je ukupno 2.718 nezaposlenih radnika, a može se očekivati i veći broj u narednom periodu pogotovo što sva velika industrijska preduzeća još nisu završila vlasničku transformaciju, a moguće je očekivati i stečajeve zbog velikih neizmirenih obaveza.

1. Struktura nezaposlenih po stručnoj spremi:

- NKV	807
- PKV	90
- KV	1.124
- SSS	586
- VKV	42
- VŠS	51
- VSS	18

UKUPNO: 2.718

2. Starosna struktura nezaposlenih:

- do 20 godina	87
- od 21 do 30 godina	692
- od 31 do 40 godina	667
- od 41 do 50 godina	800
- od 51 do 60 godina	437
- preko 60 godina	<u>25</u>

UKUPNO: 2.718

Ukupnu situaciju u ovoj oblasti dodatno usložnjava i neprilagođenost sistema obrazovanja potrebama tržišta rada, školovanjem profila za koje ne postoji mogućnost brzog zapošljavanja.

3. ANALIZA EKONOMSKOG STANJA

3.1. Industrija

Opština Kozarska Dubica je do 1992.godine bila izrazito industrijski razvijena sredina zauzimajući visoko mjesto po razvijenosti u Bosni i Hercegovini.

Veliki broj uspješnih preduzeća sa ukupno 8.500 zaposlenih radnika na području opštine činio je okosnicu tadašnjeg brzog ekonomskog razvoja.

Rat u Bosni i Hercegovini, ali i u okruženju, kao i godine poslije rata doveo je većinu industrijskih preduzeća u gotovo bezizlaznu situaciju.

Siva ekonomija i nepostojanje ikakvog uredenog privrednog ambijenta doprinosili su ubrzanom propadanju ovih preduzeća.

Dio preduzeća je donekle uspješno završio proces privatizacije i pokazuje znakove oporavka. Veći dio preduzeća od strateškog interesa u kojima je većinski državni kapital još nije ni počeo proces vlasničke transformacije što umnogome usložnjava njihovo poslovanje.

Objektivnih razloga za odugovlačenje privatizacije DIP "Kozara", "HPK", i "Poljoprivrede" iz Draksenića nema. Svako dalje odugovlačenje vodi ova preduzeća prema stečaju i likvidaciji.

Zainteresovanih ulagača ima i ukoliko se privatizacija ubrzo završi i ova preduzeća će imati mogućnost da postanu jedni od nosilaca razvoja Opštine.

3.2. Poljoprivreda

Prema statističkim podacima poljoprivredno zemljište na području opštine zauzima površinu od 31.481 ha što je 63% od ukupne površine opštine.

1. Struktura poljoprivrednog zemljišta u ha

- oranice i bašte	22.263	70,71%
- voćnjaci	1.531	4,86%
- vinogradi	5	0,02%
- livade	5.201	16,52%
- pašnjaci	2.481	7,81%
UKUPNO:	31.481	100,00%

I po strukturi poljoprivrednog zemljišta vidljivo je da opština Kozarska Dubica ima izuzetne mogućnosti za razvoj poljoprivrede. Na području opštine Kozarska Dubica, uglavnom nabavkom i prodajom repromaterijala za poljoprivrednu proizvodnju, bave se 4 zemljoradničke zadruge, 16 preduzeća i više trgovačkih radnji.

Najčešće kulture su:

- u ratarstvu: kukuruz i pšenica,
- u povrtlarstvu: krompir, paprika i krastavac,
- u voćarstvu: jabuke, kruške i šljive.

Usprkos veoma povoljnim uslovima organizacija poljoprivredne proizvodnje je veoma loša.

Izuzetak je brži razvoj govedarstva na kojem se mora zahvaliti isključivo PP "Mlijekoprodukt" koje je od 2000. godine otkupilo više od 25 miliona

litara mlijeka sa tendencijom daljnjeg rasta i koje je generator razvoja i organizacije proizvodnje u ovoj oblasti.

Potrebno je naglasiti i da je Ministarstvo za poljoprivredu i šumarstvo počelo sa stimulisanjem poljoprivredne proizvodnje putem regresa i subvencija.

Na brži razvoj poljoprivredne proizvodnje negativno utiču zastarjela mehanizacija i nedostatak povoljnih kreditnih sredstava.

Isto tako, nedostatak ozbiljnih prerađivačkih kapaciteta poput "Mlijekoprodukta" i "Vitaminke" iz Banja Luke, kao i nesiguran plasman proizvoda destimulativno djeluju i na organizaciju i na brži razvoj poljoprivredne proizvodnje.

Poseban problem je komunalna neuređenost sela.

3.3. Privatno preduzetništvo

Kozarska Dubica već ima razvijen privatni sektor. Osim preduzeća koja su završila vlasničku transformaciju ili su u procesu transformacije na području opštine postoji nekoliko desetaka izrazito uspješnih privatnih preduzeća.

Većina njih se bavi trgovinom ili uslugama, a veoma mali broj proizvodnom djelatnošću.

U nešto više od 200 registrovanih privatnih preduzeća zaposleno je 1.015 radnika. Obzirom na pojavu neprijavljivanja radnika za očekivati je da je broj radnika zaposlenih u ovim preduzećima znatno viši.

Karakteristično je da su primanja zaposlenih u većini ovih preduzeća viša i redovnija nego u bivšim državnim preduzećima.

Kod 603 registrovane samostalne preduzetničke radnje prijavljeno je ukupno 849 radnika, ali je broj zaposlenih radnika i ovdje znatno viši zbog izbjegavanja prijavljivanja radnika i plaćanja obaveza.

Skoro polovina od ukupnog broja zaposlenih i prijavljenih radnika na području opštine zaposleno je u sektoru privatnog preduzetništva.

Na uspješnije poslovanje sektora privatnog preduzetništva posebno negativan uticaj imaju neuređenost tržišta i odsustvo sistemskih mjera države.

Iako je uređenost tržišta mnogo bolja nego ranijih godina još uvijek je prevelik uticaj sive ekonomije.

Poseban problem bržem razvoju privatnog preduzetništva je nepostojanje kvalitetnih kreditnih sredstava, ali i neefikasna državna i lokalna

administracija i suviše sporo rješavanje zahtjeva preduzetnika, preobimna dokumentacija, izuzetno visoke takse i naknade i odsustvo ikakvih stimulativnih mjera za brži razvoj privatnog preduzetništva.

3.4. Turizam

Opština Kozarska Dubica zbog svog geografskog položaja i prirodnih ljepota ima izuzetne pretpostavke za razvoj turizma.

Zbog rata i teške ekonomske situacije u poslijeratnim godinama razvoju turizma nije pridavana nikakva pažnja.

Blizina Kozare i obronci Prosare i sačuvane prirodne ljepote ovih planina predstavljaju još uvijek neiskorišten potencijal za razvoj planinarskog turizma i ljeti i zimi.

Banja Mlječanica je već stvorila pretpostavke za razvoj banjskog, ali i rekreativnog turizma.

Manastir Moštanica je već poznato turističko izletišta kome nedostaju prateći sadržaji.

Spomen područje Donja Gradina je još uvijek neiskorištena mogućnost za razvoj turizma. Obzirom na svoju kulturno historijsku vrijednost i važnost moralo bi postati odredište i naučnih i kulturnih, ali i turističkih i školskih posjeta.

Uz obale rijeke Une i Save je veliki broj mjesta koje građani opštine, ali i ostali turisti koriste za odmor i rekreaciju.

Obje rijeke su izuzetno bogate ribom što je preduslov za razvoj i turizma i sporta.

Opština Kozarska Dubica je izuzetno bogata skoro svim vrstama divljači, a kako je trećina područja opštine prekrivena šumom već postoje izuzetni uslovi za uzgoj divljači i razvoj lovnog turizma, posebno za inostrane turiste.

Nepostojanje bilo kakve organizacije i na nivou Republike i na nivou opštine koja bi se bavila razvojem turizma, uz nepostojanje projekta iz ove oblasti i bilo kakvih mjera, uticalo je da je stanje u ovoj oblasti izuzetno zapušteno, a perspektive brzog razvoja su izuzetno velike.

4. BUDŽET OPŠTINE

Ukupno prikupljena sredstva u Budžet opštine u 2004. godini iznosila su 5,4 miliona KM, a u 2005. godini 6,4 miliona KM, što je za 19% više nego u 2004.godini. Tokom 2005.godine vraćeno je preko 1,76 miliona KM naslijeđenih obaveza. U naredne tri godine planirano je da se na ime izmirivanja starih obaveza izdvaja 10% prikupljenih sredstava.

Smanjena su ukupna izdvajanja za opštinsku administraciju.

Tekuće pomoći su također smanjene za 15% u odnosu na prethodnu godinu, a pomoći neprofitnim organizacijama za 8%.

Udruženjima građana i nevladinim organizacijama doznačeno je 35% sredstava manje nego u 2004.godini, što nije uticalo na realizaciju njihovih projekata.

Tokom 2005.godine stabilizovan je Budžet. Prihodi se ostvaruju više nego što je planirano, a sve stvorene obaveze se izmiruju na vrijeme.

Dakle, stekli su se uslovi da već u 2006. godini Budžet dobije razvojnu komponentu i da se povećani priliv sredstava usmjerava isključivo u kapitalne investicije i razvoj.

5. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Stanje komunalne infrastrukture i njena uređenost jedan je od osnovnih elemenata kojima se određuje kvalitet života na području svake opštine.

Na opštini Kozarska Dubica je izgrađenih 58 km magistralnih i 22 km regionalnih puteva koji je povezuju sa opštinama u okruženju.

Saobraćajna infrastruktura na području opštine sastoji se od 180 km lokalnih, 450 km nekategorisanih i 53 km šumskih puteva.

Iako su naseljena mjesta na opštini dobro povezana, kvalitet putnih pravaca i način njihovih održavanja nije zadovoljavajući.

Kako se u održavanje asfaltiranih putnih pravaca ranijih godina nije ulagalo gotovo ništa, oni nisu na zadovoljavajućem nivou.

Slična je situacija i sa lokalnim i nekategorisanim putnim pravcima čije se održavanje svodilo na proljetno ili jesenje presipanje šljunkom bez uređivanja putnih kanala i živica.

Stanje snabdjevenosti stanovništva u gradu vodom je u posljednje vrijeme zadovoljavajuće iako je ranijih godina bilo velikih problema pogotovo u ljetnim periodima.

Veliki problem je loša i zapuštena distributivna mreža tako da gubici vode prelaze 50% od ukupno isporučenih količina vode.

Izražen je i problem lošeg ili nikakvog održavanja seoskih vodovoda.

Sličan je problem i sa neodržavanjem kanalizacione mreže.

Poseban problem su nova gradska i prigradska naselja koja su izgrađena bez vodovodne i kanalizacione infrastrukture, a ovaj problem je nemoguće riješiti bez velikih finansijskih ulaganja.

Opština Kozarska Dubica ne posjeduje vlastitu deponiju smeća tako da se već nekoliko mjeseci smeće vozi na deponiju u Prijedor što stvara velike dodatne materijalne troškove JP "Komunalac", ali i dodatne probleme u organizaciji sakupljanja i odvoza smeća.

Čitavo područje opštine je relativno dobro pokriveno fiksnom telefonskom mrežom i signalom mobilne telefonije. Pri kraju je i modernizacija telefonske mreže fiksne telefonije u gradskim i prigradskim područjima.

Stanje elektrodistributivne mreže nije zadovoljavajuće jer se ranijih godina nije dovoljno ulagalo u sanaciju postojeće visokonaponske i niskonaponske mreže. Zbog nedostatka sredstava razvoj grada u dovoljnoj mjeri nije pratila izgradnja odgovarajućih trafostanica i distributivne mreže tako da su česti slučajevi nestanka električne energije ili je ona nedovoljnog napona.

Iako je na sanaciji javne rasvjete u posljednje vrijeme urađeno mnogo ona još uvijek ne zadovoljava potrebe stanovništva.

U toku je izrada urbanističkog plana i revizija regulacionih planova za gradsko područje što će omogućiti planski razvoj infrastrukture.

6. ZDRAVSTVO

Zdravstvena zaštita na području opštine organizovana je putem Doma zdravlja "Kozma i Damjan" i nekoliko privatnih ljekarskih ordinacija, Apotekarskom ustanovom "Sveti Luka" i nekoliko privatnih apoteka.

Neodgovarajuća organizacija Doma zdravlja, preveliki broj zaposlenih i naslijeđene loše navike, a pogotovo preveliki dugovi ne garantuju zadovoljavajući nivo niti kvalitet zdravstvenih usluga. Kapaciteti Doma zdravlja su i prostorno i kadrovski prerasli potrebe opštine tako da je što hitnija transformacija zdravstvene zaštite na području opštine neminovna.

Niska i neredovna primanja zdravstvenih radnika direktno utiču na loš odnos prema pacijentima.

Izuzetno složenu situaciju dodatno otežavaju loše organizovani sistem zdravstvenog osiguranja i važeći zakonski propisi koji su priznali mnogo veća prava korisnicima zdravstvene zaštite od onih koji se mogu izfinansirati. Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske iz doprinosa za zdravstvo nije u mogućnosti osigurati potrebna sredstva za plaćanje usluga koje pruža Dom zdravlja i ostale zdravstvene institucije na području opštine.

Ni uvođenje dodatnih participacija koje plaćaju pacijenti nije dovoljno da bi se pokrili troškovi Doma zdravlja.

Veliki problem je i nemogućnost Vlade Republike Srpske da obezbjedi sredstva za zdravstvenu zaštitu onih kategorija stanovništva koji po zakonu imaju pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu – porodice poginulih boraca, ratni vojni invalidi, pacijenti stariji od 65 godina, izbjeglice i sl.

Svi troškovi zdravstvene zaštite ovih kategorija stanovništva padaju isključivo na teret Doma zdravlja. Prema podacima Fonda zdravstvenog osiguranja u Kozaskoj Dubici na području opštine je prijavljeno 21.072 osiguranika i osiguranih lica.

Slična, iako manje složena, situacija je i u Institutu "Mlječanica". Hroničan nedostatak finansijskih sredstava, ali i nemogućnost privatizacije zaustavio je razvoj ove institucije koja zbog prirodnih pogodnosti i ljekovite vode ima izuzetne preduslove za brz i uspješan razvoj.

7. SOCIJALNA ZAŠTITA

Obzirom na vrlo tešku ekonomsku situaciju, veliki broj nezaposlenih, niske i neredovne plate, male penzije, veliki broj staračkih domaćinstava bez ikakvih primanja, socijalna zaštita zauzima posebno mjesto u ukupnoj problematici života na području opštine. Socijalnom zaštitom na području opštine bavi se Centar za socijalni rad sa ukupno 12 zaposlenih čija je osnovna djelatnost zaštita socijalno ugroženih stanovnika opštine. Za socijalno ugrožene stanovnike iz Budžeta opštine je u 2005.godini, a putem Centra za socijalni rad, izdvojeno 240.000 KM za redovni program socijalne zaštite, odnosno za ostvarivanje prava socijalno ugroženih stanovnika koja su propisana zakonom.

Odlukom Skupštine opštine socijalno ugroženom stanovništvu naše opštine priznata su dodatna prava za koja je iz Budžeta u 2005.godini izdvojeno nešto više od 100.000 KM.

Prava koja koriste socijalno ugroženi građani su: stalna novčana pomoć, jednokratne novčane pomoći, finansiranje smještaja u ustanovama za smještaj socijalno ugroženih, zdravstveno osiguranje, subvencije za struju, vodu, odvoz smeća, kupovina školskog pribora, subvencioniranje troškova prevoza u školu i sl.

U aktivnosti oko zbrinjavanja socijalno ugroženih stanovnika putem raznih projekata uključeni su i Opštinska organizacija crvenog krsta kao i nevladine organizacije i udruženja građana.

8. OBRAZOVANJE

Nastavni proces na području opštine je organizovan u tri osnovne škole, mješovitoj srednjoj školi i Dječijem vrtiću "Pčelica".

Dječiji vrtić "Pčelica" pohađa prosječno pedesetak djece godišnje i uz zabavne sadržaje savladavaju i dio nastavnog programa kao dio priprema za školu.

Dječiji vrtić "Pčelica" finansira se najvećim dijelom iz Budžeta opštine, a tokom 2005.godine izvršena je djelimična adaptacija i sanacija prostora u kom borave djeca kako bi se stvorili bolji uslovi za njihov boravak i rad.

U tri osnovne škole: "Vuk Karadžić, "Sveti Sava" i "Majka Knežopoljka" nastavu pohađa ukupno 2.135 učenika. Rad osnovnih škola se finansira iz Budžeta Republike iako i Opština učestvuje u finansiranju dijelom sredstava.

Mješovitu srednju školu "Nikola Tesla" pohađa 618 učenika. Najveći dio sredstava za rad škole obezbeđuje se iz Budžeta Republike, a Opština Kozarska Dubica je tokom 2005.godine izdvojila dodatna sredstva u iznosu od 55.000 KM.

Potrebno je napomenuti da sistem obrazovanja u Mješovitoj srednjoj školi "Nikola Tesla" nije prilagođen potrebama tržišta za radnom snagom, tako da se školuju profili za koje je teško obezbjeđiti zaposlenje.

Iz ovog razloga i veliki broj učenika iz Kozarske Dubice upisuje se u srednje škole u Prijedoru, Kostajnici i Banja Luci. Kompletan sistem srednjeg obrazovanja je neophodno što prije prilagoditi realnim potrebama.

Opština Kozarska Dubica iz budžetskih sredstava stipendira školovanje osamdesetak studenata, pogotovu deficitarnih profila. Za sada ne postoji veliki broj visoko obrazovanih ljudi prijavljenih na Zavodu za zapošljavanje što znači da na tržištu rada postoji realna potreba za svim profilima.

9. KULTURA I SPORT

Organizacijom kulturnog života na području opštine bave se JP "Centar za informisanje i kulturu" koje u svom sastavu ima i Narodnu biblioteku, i više udruženja građana i kulturno-umjetničkih društava.

Iako je Opština Kozarska Dubica iz Budžeta za 2005.godinu izdvojila 40.000,00 KM za finansiranje kulturnih aktivnosti sredstava su više nego simbolična da bi se ukupni kulturni život podigao na razinu koja bi odgovarala potrebama stanovništva.

Opština Kozarska Dubica do sada nije raspolagala ni adekvatnim prostorom za organizaciju imalo ozbiljnijih i većih kulturnih manifestacija.

Završetkom sanacije objekta kina "Kozara", renoviranjem objekta "Srpskog kulturnog centra" i pratećih objekata obezbjeđiće se prostor za sve

vrste kulturnih manifestacija, ali i prostor za ozbiljan rad kulturno-umjetničkih društava i svih organizacija koje se bave kulturom.

Što se tiče organizacije sportskog života opština Kozarska Dubica je sigurno jedna od uspješnijih i bolje organizovanih na prostoru Republike Srpske.

Ovome je prije svega doprinio veliki broj sportskih radnika, sportista, preduzeća i pojedinaca koji su shvatili važnost sporta za mlade generacije.

Opština je iz sredstava Budžeta u 2005.godini izdvojila nešto više od 200.000 KM što svakako nije dovoljno za ozbiljniji razvoj sporta pogotovo takmičarskog, ali uz veliku pomoć preduzeća i pojedinaca nivo sporta u Kozarskoj Dubici se zadržava na vrlo visokoj razini.

Kozarska Dubica raspolaže i sa velikim brojem sportskih objekata koji su neophodni za razvoj sporta.

Od svih sportskih kolektiva posebno je potrebno izdvojiti rukometašice "Une" koje se takmiče u premijer ligi BiH.

Najzastupljeni sport je svakako fudbal. Na području opštine se takmiči 6 fudbalskih klubova od kojih, zbog tradicije treba izdvoji FK "Borac", člana druge fudbalske lige RS.

Kozarska Dubica ima dva muška rukometna kluba, košarkaški klub, dva karate kluba od kojih zbog posebnih rezultata treba izdvojiti Karate klub "Knešpolje", Ribolovno društvo "Klen", Šahovski klub "Una", Streljačko društvo "Milan Pilipović". U svim ovim klubovima uključen je veliki broj omladine školskog uzrasta.

10. LOKALNA UPRAVA

Iako je uloga lokalne uprave u stvaranju boljeg ambijenta na području opštine izuzetno važna, njenoj transformaciji i reorganizaciji u ranijem periodu nije se pridavao gotovo nikakav značaj.

Opštinska administracija je postala svrha sama sebi sa prevelikim brojem zaposlenih radnika, neogovarajućom kvalifikacionom strukturom, tehnički neopremljena, bez ikakave odgovornosti za potrebe stanovništva i domaćinskog odnosa u trošenju sredstava Budžeta.

Tokom 2005.godine počela je transformacija lokalne uprave sa ciljem da bude efikasnija i u službi svojih građana. Broj zaposlenih je smanjen sa 105 na 72 što je direktno uticalo na smanjenje učešća troškova administrativne

službe u ukupnim sredstvima Budžeta i usmjeravanje ovih sredstava na izmirivanje velikih naslijeđenih obaveza i stabilizaciju i uravnoteženje budžetskih prihoda i budžetskih rashoda.

Smanjen je broj odjeljenja sa 6 na 4 što je dovelo do grupisanja poslova i njihovog lakšeg i efikasnijeg obavljanja.

Nabavljen je dio nove, još uvijek nedovoljne, informatičke opreme. Zaposleni radnici permanentno pohađaju stručne seminare i savjetovanja.

Radna disciplina i odnos prema poslu su potpuno promijenjeni iako nisu ni blizu potrebnom nivou.

Nivo potrebnih znanja za efikasno obavljanje poslova još uvijek ne zadovoljava. Evidentan je i nedostatak mladih visokoobrazovanih ljudi.

Neusklađenost propisa i nemarnost i tromost institucija na nivou Republike u značajnoj mjeri onemogućava efikasniji rad lokalne uprave.

Planirano je opremanje šalter sale kako bi se građanima omogućilo brže i lakše rješavanje zahtjeva.

Doneseno je niz važnih odluka kao što su odluke o osnivanju fondova za razvoj poljoprivrede i malih i srednjih preduzeća koje će omogućiti otvaranje novih radnih mjesta.

U pripremi je donošenje više odluka kojima će se smanjiti obaveze preduzetnika i građana prema opštini, uvesti niz stimulativnih mjera za novo zapošljavanje, poticati stambena izgradnja i sl.

U planu je daljnje smanjivanje troškova administracije i preusmjeravanje sredstava Budžeta u razvoj.

Lokalna uprava prvi put nastoji što veći broj svojih građana uključiti u donošenje važnih odluka organizacijom okruglih stolova, javnih rasprava i slično.

U toku je proces formiranja mjesnih zajednica u skladu sa novom Odlukom što bi trebalo dovesti do još boljeg komuniciranja između lokalne uprave i građana i bržeg rješavanja problema.

II SWOT ANALIZA

Swot analizom je obuhvaćena većina unutrašnjih i vanjskih faktora, pozitivnih i negativnih, koji će uticati na razvoj opštine u planiranom periodu.

Ovi faktori u stvari predstavljaju okvir u kome će se odvijati proces razvoja opštine, a odnose se na vlastite jake i slabe strane, ali i uticaj vanjskih faktora koji će djelovati pozitivno ili ograničavajuće.

1. Prednosti

- povoljan geografski položaj,
- dobra saobraćajna povezanost sa okruženjem,
- optimalni preduslovi za razvoj poljoprivrede,
- veliki broj postojećih malih i srednjih preduzeća,
- velika industrijska preduzeća koja su završila proces vlasničke transformacije,
- prirodna bogatstva,
- potencijali za razvoj turizma,
- potencijali za razvoj ugostiteljstva,
- tradicija u zanatstvu,
- potencijali i tradicija u razvoju sporta,
- potencijali u razvoju kulture,
- niske plate i radna snaga sa iskustvom,
- otvorenost za investicije.

2. Slabosti

- loše radne navike stanovništva stečene u ratu i poslijeratnom periodu,
- negativni efekti privatizacije državnih preduzeća,
- ratom uništena infrastruktura i objekti,
- nepostojanje svih vrsta planova,
- nedovoljna iskorištenost postojećih kapaciteta,
- nedostatak preduzetničkog duha,
- nedostatak obrtnih i povoljnih kreditnih sredstava,
- odliv visokoobrazovanih mladih ljudi,

- veliki broj nezaposlenih sa lošom starosnom strukturom,
- nejasni i nestimulativni propisi,
- nepostojanje stimulativnih mjera u zakonodavstvu,
- loš odnos organa vlasti na svim nivoima,
- usitnjena i neorganizovana poljoprivredna proizvodnja,
- nepostojanje zaštite domaće proizvodnje,
- rad na crno,
- postojanje sive ekonomije,
- nedovoljno sredstava za razvoj sporta i kulture,
- loša opremljenost ustanova iz oblasti zdravstva, socijalne zaštite i školstva,
- zapuštenost saobraćajne i komunalne infrastrukture, posebno u selima.

3. Mogućnosti

- intenzivniji i organizovaniji rast poljoprivredne proizvodnje (stočarstvo, ratarstvo, voćarstvo),
- otvaranje porerađivačkih kapaciteta u poljoprivredi,
- stimulativne mjere u poljoprivredi,
- bolja iskorištenost ukupnih prirodnih resursa,
- brži razvoj malih i srednjih preduzeća,
- bolje povezivanje sa užim i širim okruženjem,
- prilagođavanje sistema obrazovanja mogućnostima zapošljavanja,
- donošenje odgovarajućih akata na nivou opštine radi stimulisanja ulaganja u razvoj,
- veća ulaganja u sport i kulturu,
- bolja i organizovanija turistička ponuda i ukupni razvoj turizma,
- efikasnija lokalna uprava u funkciji boljeg zadovoljavanja potreba stanovništva,
- formiranje potrebnih organizacija koje će ubrzati proces razvoja opštine,
- izgradnja komunalne infrastrukture radi poboljšavanja ukupnih uslova života,
- razvoj i efikasnije pružanje usluga u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite,
- bolje korištenje kadrovskih potencijala.

4. Prijetnje:

- politička nestabilnost,
- česte promjene zakonskih propisa,
- ograničavanje dolaska potencijalnih investitora,
- nezavršena privatizacija,
- nedovoljna i nepravovremena koordinacija na svim nivoima vlasti,
- neefikasnost državnih i lokalnih organa vlasti,
- neusklađenost i neprovođenje zakonskih propisa,
- neposotojanje mjera zaštite domaće proizvodnje,
- kriminal i korupcija,
- nedostatak kvalitetnih finansijskih sredstava,
- nizak životni standard građana i teška ekonomska situacija,
- nedostatak i sporost reformi,
- povećanje broja nezaposlenih (stečajevi u bivšim državnim preduzećima sa velikim brojem radnika),
- nedostatak stručnih kadrova i odlazak mladih ljudi,
- deklarativna decentralizacija vlasti, oduzimanje ovlaštenja opštinama, a povećanje njihovih obaveza.

III VIZIJA OPŠTINE KOZARSKA DUBICA

”OPŠTINA KOZARSKA DUBICA BIĆE MEĐU NAJRAZVIJENIJIM OPŠTINAMA U BOSNI I HERCEGOVINI SA RAZVIJENOM PRIVREDOM I POLJOPRIVREDOM, VISOKOM STOPOM ZAPOSLENOSTI I VISOKIM STANDARDOM STANOVNIŠTVA, RAZVIJENIM TURIZMOM, INTENZIVNIM KULTURNIM I SPORTSKIM ŽIVOTOM, VISOKIM NIVOOM ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE, KVALITETNIM OBRAZOVNIM SISTEMOM, OPTIMALNO IZGRAĐENOM KOMUNALNOM INFRASTRUKTUROM, EKOLOŠKI ČISTA I SA MINIMALNOM, ALI EFIKASNOM LOKALNOM UPRAVOM U SLUŽBI NJENIH GRAĐANA”.

IV STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZA PERIOD 2006. – 2010. GODINE

1. Brži privredni razvoj

Rezultati provedene ankete su pokazali da su privredni oporavak i razvoj za 74,54% ispitanih stanovnika naše opštine najvažniji prioritet, a 70% ispitanih misli da je razvoj preduzetništva najbolji način za otvaranje novih radnih mjesta. 64% ispitanih bi se odlučilo za vlastiti biznis ukoliko bi mogli dobiti povoljan kredit. 63,15% misli da je za ekonomski oporavak opštine potrebno više od 5 godina.

Da bi se ubrzali privredni oporavak i razvoj opštine potrebno je:

- završiti vlasničku transformaciju strateških preduzeća,
- omogućiti reprogramiranje obaveza preduzećima koja su izvršila vlasničku transformaciju, a nastale su u periodu prije transformacije,
- lokalnu agenciju za razvoj osposobiti kadrovski i materijalno da može biti inicijator izrade i realizacije projekata iz oblasti malog i srednjeg preduzetništva,
- stimulisati razvoj malih i srednjih preduzeća osiguranjem povoljnijih kreditnih sredstava putem Republičkog i Opštinskog Fonda za razvoj malih i srednjih preduzeća, smanjenjem poreza, taksa i naknada u prvim godinama rada posebno proizvodnim preduzećima, efikasnije i jednostavnije rješavati zahtjeve preduzetnika,
- stimulisati istim mjerama i razvoj zanatskih djelatnosti posebno deficitarnih,
- stimulisati zapošljavanje.

2. Brži razvoj poljoprivrede

Najveći broj anketiranih stanovnika naše opštine - 60% misli da opština najbolje perspektive ima u razvoju poljoprivrede.

Da bi se ubrzao razvoj poljoprivrede potrebno je:

- osnovati Opštinski fond za razvoj poljoprivrede putem koga bi se obezbjedila povoljnija kreditna sredstva za realizaciju projekata iz oblasti poljoprivredne proizvodnje,
- poboljšati organizaciju poljoprivredne proizvodnje organizacijom zemljoradničkih zadruga ili drugim vidovima organizacije koje bi poslovale po principu preduzeća, a prema potrebama tržišta,
- razvijati na nivou opštine službe koje su neophodne za uspješan razvoj poljoprivrede – savjetodavne službe, službe veterinarske zaštite i sl.
- organizovati stručna savjetovanja i seminare i posjete poljoprivrednim sajmovima za poljoprivrednike sa područja opštine,
- podsticati otvaranje prerađivačkih kapaciteta na području opštine kako bi se osigurao otkup poljoprivrednih proizvoda,
- voditi brigu o urbanom uređenju sela – asfaltiranje puteva, izgradnja vodovoda, telefonske mreže i slično.

3. Brži razvoj turizma

Razvoju turizma na području opštine mora se posvetiti posebna pažnja jer su potencijali opštine u ovoj oblasti do sada bili potpuno neiskorišteni i neorganizovani.

Da bi se turizam brže razvijao potrebno je:

- osnovati posebnu organizaciju na nivou opštine koja će se baviti razvojem turizma,
- maksimalno propagirati i u zemlji i u inostranstvu sve turističke potencijale opštine,
- širiti turističku ponudu opštine,

- uređivati nova izletišta,
- organizovati različite kulturne, sportske i ostale manifestacije koje će privlačiti turiste.

4. Razvoj komunalne infrastrukture

Većina učesnika u provedenoj anketi smatra da dobra komunalna infrastruktura, uz privredni razvoj, predstavlja najvažniji preduslov poboljšanja ukupnih životnih prilika na području opštine.

Da je dobro riješeno pitanje snabdjevanja vodom najvažniji prioritet u ovoj oblasti smatra 68,92% anketiranih.

Stanjem putne mreže nije zadovoljno 76,79% ispitanih.

68,49% anketiranih građana učestvovalo bi vlastitim sredstvima u izgradnji komunalne infrastrukture.

Da bi se komunalna infrastruktura brže i kvalitetnije izgrađivala potrebno je:

- donijeti prostorni i urbanistički plan opštine kao i potrebne regulacione planove,
- pronaći mogućnost finansiranja kvalitetnijeg održavanja postojećih objekata,
- maksimalno povećati učešće Opštine, a smanjiti učešće stanovništva u zajedničkom finansiranju izgradnje puteva, vodovodne i kanalizacione mreže i ostalih objekata,
- izgraditi regionalni put Kozarska Dubica – manastir Moštanica – Mrakovica,
- pokušati prekategorizovati u regionalne puteve: put Božići – Sjeverovci – Jablanica i put Bačvani – Slabinja – Knežica prema Karanu,
- sanirati postojeću mrežu za distribuciju vode kako bi se smanjili gubici,
- izgraditi nova vodocrpilišta i nove vodoprivredne objekte kao preduslov za širenje vodovodne mreže prema prigradskim naseljima i selima,
- donijeti Lokalni ekološki plan,
- riješiti pitanje regionalne deponije smeća,
- preduzimati mjere i aktivnosti na podizanju svijesti građana o potrebi zaštite životne sredine,
- promijeniti dosadašnji preskupi način održavanja lokalnih i nekategorisanih puteva uređivanjem putnih kanala i živica,
- asvaltirati ulice i puteve,
- dovesti plin na područje opštine.

5. Razvoj zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, kulture i sporta

Brži razvoj privrede i poljoprivrede direktno će dovesti do povećanja sredstava koja se mogu usmjeriti u ove oblasti kako bi se one podigle na maksimalno mogući nivo.

U planskom periodu potrebno je potpuno konsolidovati Dom zdravlja.

Potrebno je u potpunosti provesti projekat porodične medicine koji će doprinijeti kvalitetnijem pružanju usluga pacijentima, ali i smanjiti troškove i medicinskih ustanova i pacijenata.

Za očekivati je da će u narednim godinama država više sredstava ulagati u oblast socijalne zaštite tako da će i obaveze opštine u ovom segmentu biti manje iako će ukupna situacija u ovoj oblasti i dalje biti vrlo složena.

Sistem obrazovanja neophodno je prilagoditi potrebama tržišta rada, ali i školske ustanove opremiti potrebnim namještajem i učilima i kadrovski ojačati.

U narednom periodu potrebno je više sredstava ulagati u razvoj kulture i sporta i u izgradnju objekata, ali i u organizaciju kulturnih manifestacija i sportskih takmičenja.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti omasovljavanju sporta uz pomoć škola i sportskih organizacija.

6. Razvoj lokalne uprave

Lokalna administracija ima izuzetno veliki uticaj na razvoj opštine.

Kako bi postala efikasna i u potpunosti u službi svojih građana potrebno je:

- povećati budžetske prihode i smanjiti troškove opštinske administracije, budžetska sredstva trošiti domaćinski i transparentno,
- opštinsku administraciju tehnički i kadrovski osposobiti kako bi stanovništvu mogla pružati usluge brzo i jednostavno,

- permanentno obrazovati i usavršavati zaposlene u opštinskoj administrativnoj službi,
- poboljšati međusobnu komunikaciju i koordinaciju odjeljenja opštinske administracije i nadležnih ministarstava i institucija,
- uvesti šalterski način rada sa strankama izgradnjom šalter sale i uvođenjem potrebnog informacionog sistema,
- stimulisati rad i rezultate rada zaposlenih u opštinskoj administraciji,
- profesionalnošću, etičkim i kulturnim odnosom prema strankama stvoriti imidž opštine kao "vlastite kuće".

Planirani priliv i raspored budžetskih sredstava u periodu 2006. - 2010.godine (u mil. KM)

Godina	Ukupni budžet	Tekući rashodi	Kapitalni rashodi	Razvojni projekti
2006.	6,56	4,66	1,30	0,60
2007.	6,90	4,80	1,50	0,60
2008.	7,25	4,85	1,80	0,60
2009.	7,60	4,90	2,10	0,60
2010.	8,00	5,00	2,40	0,60

Planirani rast sredstava Budžeta do 2010. godine iznosi 5% godišnje. Učešće tekućih rashoda u ukupnim budžetskim sredstvima će se smanjiti sa 71% u 2006.godini na 60% u 2010.godini, a kapitalni rashodi će se povećati sa 20% u 2006.godini na 30% u 2010.godini.

Obzirom da će u naredim godinama Republika Srpska više ulagati u razvoj i da će raspoloživa kreditna sredstva biti povoljnija smanjiće se i potrebe opštine za ulaganja u ovoj oblasti.

Povećanje ukupnih budžetskih sredstava usmjeravaće se u kapitalne investicije čime će se i njihovo učešće u ukupnim budžetskim sredstvima povećati.

V PROVOĐENJE I KONTROLA PROVOĐENJA STRATEŠKOG PLANA

Nosioци provođenja i kontrole provođenja Strateškog plana razvoja u periodu 2006. – 2010. godine biće Skupština opštine i njena radna tijela, Načelnik Opštine i odjeljenja Opštinske administrativne službe kao i organizacije posebno osnovane odlukama Skupštine opštine radi bržeg razvoja pojedinih oblasti kao što su: Lokalna agencija za razvoj i Opštinska turistička organizacija, nevladine organizacije i udruženja građana, ali i svaki stanovnik Opštine Kozarska Dubica.

Strateški plan razvoja opštine za period 2006. – 2010. godine urađen je kao opšti dokument koji će se morati mijenjati tokom provođenja i prilagođavati novim uslovima.

U Strateškom planu su dati osnovni strateški pravci razvoja, a na osnovu njega će se morati izraditi i kratkoročni planovi razvoja za pojedine oblasti.

Godišnje izvještaje o ostvarivanju ciljeva iz Strateškog plana razvoja usvajaće Skupština opštine na svojim sjednicama.

Ostvarivanje ciljeva iz pojedinačnih planova pratiće Načelnik opštine i odjeljenja opštinske administrativne službe.

Provođenje i kontrolu provođenja Strateškog plana razvoja i ostvarivanje postavljenih ciljeva pratiće i nevladine organizacije i udruženja građana.

Obaveza je opštinske administrativne službe da omogući javnosti praćenje ostvarivanja ciljeva iz Strateškog plana razvoja putem svih vrsta medija, ali i organizovanjem svih vrsta skupova na kojima će građani direktno biti obavještavani o realizaciji ciljeva iz Strateškog plana razvoja.

VI ZAKLJUČAK

Strateški plan razvoja Opštine Kozarska Dubica za period 2006. – 2010. godine predstavlja dokument kome je prethodila sveobuhvatna analiza dostupnih podataka i trenutnog stanja na području opštine Kozarska Dubica.

Komisija za planiranje opštinskog razvoja je pokušala u proces izrade Strateškog plana razvoja uključiti što veći broj stanovnika opštine provođenjem ankete u kojoj su bila sadržana pitanja od zajedničkog interesa za bolji život svih građana u narednom periodu, organizacijom okruglih stolova sa više važnih tema kao što su razvoj poljoprivrede, izgradnja komunalne infrastrukture, zaštita životne sredine i slično.

Putem nastupa na radio televiziji i uz pomoć pisanih medija građanima Opštine je prezentovana važnost Strateškog plana razvoja i važnost njihovog učešća u procesu donošenja Plana.

Strateški plan razvoja za period 2006. – 2010. godine dao je analizu postojećeg stanja koje je izuzetno složeno, ali i dao osnovne pravce bržeg razvoja u skladu sa mogućnostima i potencijalima opštine.

Ostvarivanje ciljeva iz Strateškog plana razvoja je potrebno analizirati najmanje jedanput godišnje i mijenjati ga ili dopunjavati u skladu sa novim okolnostima i mogućnostima.